

Datum

2008-11-05

Diarienummer

2008/0190

Sektorsansvaret på webben

The logo for HANDISAM, featuring a stylized human figure with arms raised, positioned to the left of the word "HANDISAM" in a bold, sans-serif font.

HANDISAM

Sektorsansvaret på webben

Handisam, Myndigheten för handikappolitisk samordning, 2008

Titel: Sektorsansvaret på webben

Handisam Serie B 2008:1 (diarienummer 2008/0190)

Utredare: Anna Dahlberg, Ken Gammelgård, Emelie Pettersson

Rapporten finns att ladda ner från Handisams webbplats www.handisam.se.
Alternativa format kan beställas från Handisam.

Postadress: Handisam, Arenavägen 63, 121 77 Johanneshov

E-post: info@handisam.se

Fax: 08-600 84 99

Telefon: 08-600 84 00

Innehåll

Kommunikation av sektoransvaret	3
Analys	4
Hur beskriver myndigheterna sin roll och sitt ansvar?	4
Är informationen tydlig och lätt att hitta?	4
Myndigheternas instruktion	4
På myndigheternas webbplatser	6
Utvecklingsområden	11
Myndigheternas kunskap	11
Stöd till aktörer i sektorn	11
Sprida kunskap om krav	11
Kommunicera rättighetsperspektivet	11
Avslutning	12

Kommunikation av sektoransvaret

En av sektorsmyndigheternas viktigaste uppgifter är att kommunicera ut funktionshinderperspektivet inom sina respektive samhällsområden. Det ingår i deras roll som samlande, stödande och pådrivande för den handikappolitiska utvecklingen.

Funktionshinderperspektivet är en strategi för att riva hinder och för att utforma samhället så att alla kan delta. Perspektivet innebär att, i all planering och i allt genomförande, utgå från att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Ökad tillgänglighet är resultatet av att implementera funktionshindersperspektivet.

Sektorsmyndigheterna har den bästa kunskapen om vad funktionshindersperspektivet och tillgänglighet innebär för sin samhällssektor.

Webbplatser har de senare åren blivit en allt viktigare kanal för att kommunicera ut budskap. Genom att lägga ut information på en webbplats når den ut till den egna verksamheten, men även till andra aktörer i sektorerna, kommuner och medborgare. Webbplatserna har därmed blivit ett centralt verktyg i arbetet med att sprida kunskap och medvetenhet om funktionshinder.

Handisam har gått igenom sektorsmyndigheternas webbplatser för att se hur myndigheterna använder sig av webben för att kommunicera sektoransvaret. Resultatet av genomgången redovisas i den här rapporten. Den är en del av vår omvärldsanalys.

Vi har besökt samtliga sektorsmyndigheters webbplatser och gjort en bedömning utifrån frågeställningarna:

- Hur beskriver myndigheterna sin roll och sitt ansvar?
- Är informationen tydlig och lätt att hitta?

Vi har även jämfört myndigheternas instruktion med hur ansvaret kommuniceras ut.

Sökningen gäller webbplatsernas sidor. Därmed ingår inte myndigheternas regleringsbrev eller vad som kommuniceras i rapporter.

Analys

Hur beskriver myndigheterna sin roll och sitt ansvar?

Av fjorton sektorsmyndigheter är det tio som informerar på sin webbplats om att myndigheten har ett särskilt ansvar för att verka mot de handikappolitiska målen. Ytterligare två myndigheter skriver att de verkar för att hänsyn tas till behov för personer med funktionsnedsättning.

Sektorsansvaret beskrivs i olika omfattning och med varierat innehåll. Åtta av myndigheterna har information om vad ansvaret innebär. Flera myndigheter beskriver utförligt sitt arbete med sektorsansvaret. På några webbplatser finns upplysningar om att myndigheten samråder med andra aktörer inom sektorn. Ett par myndigheter erbjuder vägledningar och handböcker inom området till aktörer i sektorn.

Vad ansvaret innebär inom myndighetens samhällssektor beskrivs på flera av webbplatserna. Ett av syftena med sektorsansvaret är att tillgänglighet ska definieras utifrån den egna sektorn. Anledningen till det är att handikappolitiken ska bli en naturlig del av arbetet de olika samhällsområdena. När ansvaret definieras utifrån den egna sektorn kan myndigheten och andra aktörer på ett enkelt sätt ta till sig vad de handikappolitiska målen innebär för deras arbete.

Är informationen tydlig och lätt att hitta?

På tio av webbplatserna anser Handisam att informationen är lätt att hitta. Flera av myndigheterna har tydliga rubriker och länkar som relaterar till området. Det betyder att besökaren inte behöver ha kunskap om specifika sökord och att det går att hitta informationen utan att känna till området. På så sätt sprids informationen mer effektivt och till fler målgrupper.

I många fall finns informationen om ansvaret under rubriken ”Om myndigheten”. Det kan tolkas som sektorsansvaret är en del i av den ordinarie verksamheten. Syftet med sektorsansvaret är att handikappolitiken ska bli en naturlig del inom myndigheten och vidare i respektive samhällsområde.

Myndigheternas instruktion

Myndigheternas instruktioner om sektorsansvaret skiljer sig åt. Det går att se ett mönster i hur myndigheterna kommunicerar ut sitt ansvar på webbplatsen

och hur ansvaret är formulerat i instruktionen. De myndigheter som har en instruktion där det tydligt framgår att de ansvarar för att de handikappolitiska målen nås i sin sektor har i de flesta fall en mer omfattande information på sin webbplats. Det ger i sin tur bättre förutsättningar att sprida kunskap om frågorna.

På myndigheternas webbplatser

Arbetsförmedlingen

I Arbetsförmedlingens instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor inom arbetsmarknadspolitiken och ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

På Arbetsförmedlingens webbplats hittar vi inte arbetet med sektorsansvaret. I en informationsbroschyr som kan laddas ner ”Kort om Arbetsförmedlingen” står att myndigheten har ett tydligt uppdrag att särskilt stödja personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. Arbetsförmedlingen redovisar i sina resultatrapporter ”Kort om Arbetsförmedlingens resultat” om insatser för personer med funktionsnedsättning och nedsatt arbetsförmåga.

Arbetsmiljöverket

I Arbetsmiljöverkets instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor inom arbetsmiljöområdet. Verket ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

På Arbetsmiljöverkets webbplats finns sektorsansvaret beskrivet under rubriken ”Om oss” på första sidan. Arbetsmiljöverket benämner ansvaret som ”Ansvar för funktionshinder”. Arbetsmiljöverket informerar om arbetets uppbyggnad med exempelvis samråd och etappmål.

Arbetsmiljöverket har i anslutning till information om ämnesområden, branscher och yrkesgrupper även information om vad arbetsgivare bör tänka på och vad tillgänglighet kan innebära utifrån olika funktionsnedsättningar.

Banverket

I Banverkets instruktion står att myndigheten särskilt ska verka för att hänsyn tas till funktionshindrade personers behov inom järnvägstransportsystemet.

Banverket informerar om sektorsansvaret under rubriken ”Om Banverket” på första sidan. Här nämner Banverket att myndigheten ska ta hänsyn till funktionshindrades behov i järnvägstransportsystemet.

Boverket

I Boverkets instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till verkets verksamhetsområde. Verket ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödande och pådrivande i förhållande till andra berörda parter.

Boverket informerar om sektorsansvaret under rubriken ”Om Boverket”. Här beskrivs arbetet utförligt exempelvis att Boverket har ett permanent samråd med handikappförbunden samt hur arbetet styrs och är organiserat. Boverket redovisar aktuellt arbete och förklarar vad arbetet innebär i sektorn.

Försäkringskassan

I Försäkringskassans instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

På Försäkringskassans webbplats hittar vi inget skrivet om ett särskilt ansvar. Under styrning och resultat finns en policy ”Mänskliga rättigheter i Försäkringskassan - en policy, fyra mål, 53 åtgärder” att ladda ner. Enligt policyn arbetar Försäkringskassans mot de mål som finns inom handikapp-, integrations- och jämställdhetspolitiken samt barnpolitiken.

Konsumentverket

I Konsumentverkets instruktion står att myndigheten ska ha ett särskilt ansvar för handikappfrågor inom sitt verksamhetsområde och inom ramen för detta ansvar stödja samt vara samlande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Under rubriken ”Om Konsumentverket” finns en flik med titeln handikappfrågor. Här finns en sida som handlar om ”Särskilt ansvar för handikappfrågor” relaterat till Konsumentverkets roll, vad arbetet innebär och hur det genomförs. Från sidan finns en länk till Konsumentverkets handlingsplan för tillgänglighetsarbete samt en webbaserad kurs ”Butik för alla”.

Luftfartsstyrelsen

I Luftfartsstyrelsens instruktion står att en av myndighetens huvuduppgifter är att verka för att hänsyn tas till funktionshindrade personers behov inom den civila luftfarten.

På Luftfartsstyrelsen förstasida finns en länk med titeln Funktionshinder. Här finns information om bland annat Luftfartsstyrelsens ansvar rörande

funktionshinder, om EG-förordningen om funktionshindrades rättigheter samt hur klagomål kan lämnas enligt förordningen. Vidare beskrivs samverkan med handikapporganisationerna och andra aktörer i sektorn. Luftfartsstyrelsen beskriver ansvaret som att ”verka för att hänsyn tas till funktionshindrade personers behov inom den civila luftfarten”.

Under resenärsinformation finns ”Flygresehandboken för funktionshindrade” som innehåller information om vad en resenär med funktionsnedsättning bör känna till inför flygresan.

Post- och Telestyrelsen

I Post- och Telestyrelsens instruktion står att myndigheten särskilt ska verka för att de handikappolitiska målen uppnås inom dess ansvarsområde. Myndigheten ska därvid vara samlande, stödande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Post- och Telestyrelsen har en länk på sin förstasida med titeln Funktionshinder. Här finns information om sektorsansvaret samt uppdrag, tjänster, rapporter samt samverkansforum. Här finns även ”Vanliga frågor just nu” kopplat till sektorsansvaret samt ”Funktionshindernyheter”. Post- och Telestyrelsen benämner sitt ansvar som ”sektorsansvar inom handikappolitiken”.

Post- och Telestyrelsen informerar om sitt samråd med olika aktörer inom sektorn. Samrådet sker med företag, myndigheter, organisationer och även på internationell nivå.

Riksantikvarieämbetet

I Riksantikvarieämbetets instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till ämbetets verksamhetsområde. Myndigheten ska inom ramen för detta ansvar vara samlande, stödande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

På Riksantikvarieämbetets webbplats hittar vi ingen information om sektorsansvar eller särskilt ansvar. Det som kan relateras till tillgänglighet och personer med funktionsnedsättning är information om tillgängligheten vid vissa kulturarv samt litteraturtips inom området.

Sjöfartsverket

I Sjöfartsverkets instruktion står att myndigheten ska verka för att hänsyn tas till funktionshindrade personers behov inom sjöfarten.

På Sjöfartsverkets webbplats står under rubriken ”De transportpolitiska målen” angående delmålet ”Ett tillgängligt transportsystem” att andelen

funktionshindrade och andra grupper med särskilda behov som kan utnyttja sjöfarten ska öka.

Sjöfartsverket har även en ”Handbok för anpassning av passagerarfartyg med hänsyn till personer med funktionshinder”.

Socialstyrelsen

I Socialstyrelsens instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till Socialstyrelsens verksamhetsområde. Socialstyrelsen ska inom ramen för detta ansvar vara samlade, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Under rubriken Ämnen på Socialstyrelsens förstasida finns en länk med rubriken Funktionshinder. Här skriver Socialstyrelsen att de följer upp sin verksamhet ur ett funktionshinderperspektiv med utgångspunkt i FN:s standardregler samt att Socialstyrelsen är sektorsmyndighet för den nationella handlingsplanen. Vidare nämns Socialstyrelsens ansvarsområden samt arbete med kunskapsutveckling och normering på området.

På samma sida finns även en instruktion för Socialstyrelsens rådgivande nämnd för funktionshinderfrågor. Där står det om nämndens sammansättning och uppgifter. Där finns också en länk till Enheten för funktionshindersfrågor.

Statens Kulturråd

I Kulturrådets instruktion står att myndigheten har ett samlat ansvar, sektorsansvar, för handikappfrågor med anknytning till myndighetens verksamhetsområde.

På Kulturrådets förstasida finns en länk med rubriken ”Andra uppdrag”. Där står ”Tillgänglighet” som en rubrik. Här beskrivs Kulturrådets ”sektorsansvar för handikappfrågor” inom kultursektorn och arbetet för att göra kulturlivet tillgängligt för personer med funktionsnedsättning. Kulturrådet beskriver även vad som menas med hinder inom kultursektorn.

Statens skolverk

I Skolverkets instruktion står att myndigheten ska ha ett samlat ansvar (sektorsansvar) för handikappfrågor med anknytning till sitt verksamhetsområde och - i den mån uppgiften inte ankommer på Specialpedagogiska skolmyndigheten - inom ramen för detta ansvar vara samlade, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

På Skolverkets webbplats, under rubriken ”Om oss” finns en länk med rubriken Skolverkets sektorsansvar för handikappolitiken. Här står att Skolverket har

utsetts till sektorsmyndighet för förverkligandet av de handikappolitiska målen inom skolsektorn. Vidare länkas och hänvisas till rapporter och dokument inom området.

Vägverket

I Vägverkets instruktion står att myndigheten särskilt ska verka för att hänsyn tas till funktionshindrades behov inom hela transportsystemet.

Under rubriken ”Om Vägverket” redovisas fyra huvuduppgifter varav en sektorsuppgift är Handikappfrågor. Vägverket beskriver sitt ansvar som ett ”sektorsansvar för att de handikappolitiska målen nås i hela vägtransportsystemet”. Vägverket förklarar sin roll som sektorsmyndighet och vad ökad tillgänglighet betyder inom sektorn.

Utvecklingsområden

Webbplatsen utgör en central plattform för en organisation. Genom att tydligt kommunicera ansvaret blir sektorsmyndigheternas roll och arbete känt. En förutsättning för att kunna genomföra uppdraget att vara samordnande, stödjande och pådrivande inom sektorn är att ansvaret har en bred förankring i den egna organisationen. Att kommunicera sektorsansvaret på webben ökar kunskapen och förankrar frågorna i organisationen. Utifrån sammanställningen vill Handisam lyfta fram områden som kan utvecklas ytterligare.

Myndigheternas kunskap

Myndigheterna har definierat vad arbetet med sektorsansvaret innebär utifrån respektive sektors förutsättningar. Mycket kunskap har byggts upp som inte finns någon annanstans. I arbetet med att verka pådrivande och stödjande behöver myndigheternas kunskap förmedlas. Webbplatserna utgör en bra plattform för att sprida kunskapen ut i sektorn.

Stöd till aktörer i sektorn

I sökningen framgår att några myndigheter erbjuder olika typer av stöd till aktörer inom sektorn. Det är viktigt att de aktörer som inte har ett utpekad ansvar kan få det stöd som behövs. Genom att utveckla området skapas goda förutsättningar för att fler aktörer får med frågorna i sitt arbete.

Sprida kunskap om krav

Inom transportsektorn presenteras sektorsansvaret i anslutning till EG direktiv med krav inom området. Det är en del i samordningen av arbetet att koppla samman och kommunicera sektorsansvaret i anslutning till aktuella krav och direktiv. Att på ett tydligare sätt kommunicera de krav som finns stärker legitimiteten i arbetet och förser aktörer med underlag.

Kommunicera rättighetsperspektivet

I och med ratificeringen av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och en samlad diskrimineringslag blir det allt tydligare att kommunicera frågorna utifrån ett rättighetsperspektiv. Ett mer uttalat rättighetsperspektiv kan underlätta arbetet med att kommunicera innehållet i handikappolitiken.

Avslutning

Handisam ser kommunikation som ett nyckelområde för genomförandet av handikappolitiken. Genom att synliggöra arbetet blir samhällets aktörer medvetna om sitt ansvar och får konkret stöd i arbetet. Det blir också tydligt förankrat i hela samhället att arbetet är nödvändigt för att alla ska kunna ta del av sina rättigheter.

Det är positivt att ansvaret har fått en allt starkare förankring i myndigheternas kommunikation. Det finns samtidigt en stor utvecklingspotential inom området. Några myndigheter har kommit långt i arbetet och kan fungera som goda exempel för andra myndigheter som vill utveckla sitt arbete.